

Obs. Nyligen ändrades ursprungsversionen på [ro](#) av den här sidan. Våra översättare håller på att översätta den nya sidan till svenska.

rumänska

Swipe to change

Bevisupptagning

Rumänien

1 Bevisbörd

Den viktigaste rättsliga grunden är artiklarna 249–365 i civilprocesslagen (*Codul de procedură civilă*).

1.1 Hur ser bevisbördereglererna ut?

Ett påstående som görs under förfarandet ska bevisas av den part som står bakom påståendet, med undantag för vissa fall som uttryckligen anges i lagstiftningen. Käranden ska bevisa sina påståenden. För invändningar från svaranden ligger bevisbördan på svaranden. Men om presumtion gäller kan bevisbördan flyttas över från den part som annars skulle ha haft den, till motparten.

1.2 Finns det undantag från bevisbördereglererna? Om ja, i vilka fall? Är det i sådana fall möjligt att komma med motbevisning?

Ingen måste bevisa sådant som rätten redan måste känna till.

Det förutsätts att rätten känner till gällande lagstiftning i Rumänien. Men lagstiftning som inte offentliggörs i Rumäniens officiella tidning (*Monitorul Oficial*) eller på något annat sätt, internationella konventioner, fördrag och avtal som är tillämplbara i Rumänien men inte har införlivats i lagstiftningen samt internationell sedvanerätt ska bevisas av den berörda parten. Regler som fastställts i sekretessbelagda handlingar får endast bevisas och beaktas på de villkor som fastställs i lagstiftningen. Rätten får på eget initiativ ta hänsyn till utländsk lagstiftning, förutsatt att den har åberopats vid rätten. Utländsk lagstiftning ska bevisas i enlighet med de bestämmelser i civillagen (*Codul civil*) som rör innehållet i utländsk lagstiftning.

Om ett sakförhållande är allmänt känt eller inte bestrids får rätten besluta att det, med tanke på omständigheterna i målet, inte måste styrkas. Seder, uppföranderegler och bruk som har fastställts mellan parterna ska bevisas av den part som lutar på dem. Lokala regler och föreskrifter måste endast bevisas av den part som lutar på dem om rätten begär detta.

En presumtion är en slutsats som dras i lagstiftningen eller av domstolen på grundval av en känd omständighet för att fastställa en okänd omständighet. En legal presumtion (*prezumție legală*) undantar den person som gynnas av presumtionen från kravet att bevisa den presumerade omständigheten. En legal presumtion kan motbevisas, såvida inte något annat föreskrivs i lagstiftningen.

1.3 Hur övertygande måste bevisningen vara för att läggas till grund för en dom?

Bevisningen måste vara godtagbar och måste vara relevant för förfarandets resultat. Efter att rätten har godtagit bevis på vissa omständigheter avgörs frågan om huruvida dessa omständigheter är styrka fritt av domstolen efter eget godtycke, såvida inte något annat föreskrivs i lagstiftningen.

2 Bevisupptagning

2.1 Måste en part begära att bevisning tas upp eller kan domstolen ibland ta initiativ till bevisupptagning?

Bevisning ska åberopas av käranden i dennes stämningsansökan, och av svaranden i dennes svaromål, såvida inte något annat föreskrivs i lagstiftningen. I annat fall kan bevisningen uteslutas. Om den föreslagna bevisningen inte räcker för att helt avgöra målet beslutar rätten att parterna ska komplettera den. Rätten får på eget initiativ påpeka för parterna att det krävs ytterligare bevisning, och får besluta att ytterligare bevisning ska tas upp även om parterna inte samtycker.

Parterna kan begära att följande bevisning tas upp: handlingar, sakkunnigutlåtanden, vittnesberättelser, syn på stället och förhör av en part om motparten begär att den parten ska kallas att vittna. I den nya civilprocesslagen regleras även fysisk bevisning. Detta kan vara relevant i vissa typer av tvistemål (t.ex. mål om äktenskapsskillnad).

2.2 Vad händer om en parts begäran om bevisupptagning godkänns?

Rätten överväger först huruvida den bevisning som parterna föreslår är godtagbar, och beslutar därefter om vilka sakförhållanden som måste bevisas, vilken bevisning som godtas samt parternas skyldigheter när det gäller bevisupptagningen. Bevisningen tas så långt som möjligt upp vid samma sammanträde där den godtas.

Bevisupptagningen omfattas av vissa viktiga regler: bevisningen tas upp i den ordning som fastställs av rätten, bevisningen bör så långt som möjligt tas upp vid samma sammanträde, bevisning tas upp före bevisföringen i sak, bevisning och motbevisning tas så långt som möjligt upp vid samma tidpunkt.

Bevisningen tas upp inom stängda dörrar (*in camera de consiliu*) i den domstol som prövar målet, såvida inte något annat föreskrivs i lagstiftningen. Om bevisning av objektiva skäl endast kan tas upp på en annan ort får den tas upp av en domstol på samma nivå på grundval av en begäran om bevisupptagning, eller av en domstol i lägre instans om det inte finns någon domstol på liknande nivå på den orten.

2.3 I vilka fall får domstolen avslå en parts begäran om bevisupptagning?

Bevisning får endast användas om den uppfyller vissa villkor när det gäller laglighet (*legalitate*), rimlighet (*verosimilitate*), relevans (*pertinență*) och övertygande styrka (*concludență*). När det gäller lagligheten ska den föreslagna bevisningen utgöra bevisning enligt lag och får inte vara förbjuden i lag. När det gäller rimligheten får den begärda bevisningen inte strida mot allmänt erkända naturlagar. När det gäller relevansen ska bevisningen avse saken i målet, dvs. omständigheter som ska styrkas till stöd för parternas käromål eller svaromål. För att bevisningen ska vara godtagbar måste den också vara rimlig och bidra till att tvisten avgörs.

Rätten ska avslå en begäran om att åberopa en handling, om innehållet i handlingen endast avser privata angelägenheter som står i samband med en persons värdighet eller privatliv, om åberopandet av handlingen inte skulle vara förenligt med en tystnadsplikt eller om det skulle ge upphov till ett straffrättsligt förfarande med avseende på den parten, partens make/maka eller någon blodsförvant eller släkting genom äktenskap upp till och med tredje släktled.

Vittnesmål godtas inte för att bevisa rättshandlingar till ett värde av över 250 rumänska leu, för vilket det i lagstiftningen krävs bevisning i skriftlig form.

Vittnesmål är inte heller godtagbara om de strider mot innehållet i en formell handling.

Bevisning föreslås av käranden i stämningsansökan eller av svaranden i svaromålet. Bevisning som inte föreslås på detta sätt kan begäras och godtas av rätten i någon av följande situationer: behovet av bevisningen har uppstått genom en ändring av käromålet, behovet av bevisningen har uppstått under

förfarandet och parten kunde inte ha förutsett detta, parten påvisar för rätten att den av goda skäl inte kunde åberopa den begärda bevisningen inom den tillåtna tidsperioden, bevisupptagningen leder inte till att rättegången skjuts upp eller alla parter har gett sitt uttryckliga samtycke.

2.4 Vilka olika bevismedel finns det?

En rättshandling eller ett sakförhållande kan bevisas med hjälp av handlingar, vittnen, presumtioner, ett medgivande av endera parten (på partens eget initiativ eller som svar i ett förhör), sakkunnigutlåtanden, fysisk bevisning, syn på stället eller andra bevismedel som föreskrivs i lagstiftningen.

2.5 Hur går vittnesförhör till? Skiljer de sig från förhör med sakkunniga? Vilka regler gäller för skriftlig bevisning och sakkunnigutlåtanden?

Vittnen föreslås av parterna, antingen av käranden i stämningsansökan eller av svaranden i svaromålet. Efter att ha godtagit vittnesmål kallar rätten vittnena till förhör.

Om rätten anser att det är tillrådligt att inhämta sakkunnigas åsikter för att klargöra omständigheterna utser den på parternas begäran eller på eget initiativ en eller tre sakkunniga, och fattar beslut om vilka aspekter de ska behandla samt tidsfristen för arbetet. De sakkunnigas slutsatser dokumenteras i ett sakkunnigutlåtande. Ett nytt utlåtande av en annan sakkunnig får begäras av parterna eller av rätten, med motivering.

När det gäller skriftliga bevis får varje part lämna in de handlingar han eller hon vill använda under rättegången genom kopior i rättsligt giltig form. Parten ska även ha med sig originalet och på begäran kunna förevisa det i rätten. I annat fall beaktas inte handlingen. Rätten får besluta att en handling som innehas av en part ska läggas fram om handlingen är gemensam för parterna i rättegången, om parten själv har hänvisat till handlingen under rättegången eller om parten är skyldig att åberopa den. Om en handling som innehas av en part inte kan läggas fram i rätten får en domare utses i vars närvaro parterna kan granska handlingen där den finns. Om en handling innehas av en tredje part får den parten kallas som vittne och anmodas att ta med sig handlingen. Bevisningen tas upp inom stängda dörrar av behörig domstol. Om bevisning ska tas upp på en annan ort tas den upp av en ansvarig domstol på samma nivå, eller av en domstol i lägre instans om det inte finns någon domstol på samma nivå på den orten. Om typen av bevisning gör det möjligt och parterna samtycker får den domstol som tar upp bevisningen avstå från att kalla parterna.

2.6 Har vissa bevismedel större bevisvärde än andra?

Bevismedlen är lika starka, med undantag för fall som uttryckligen föreskrivs i lagstiftningen.

Handlingar i bestyrkt form (*forma autentică*) godtas ofta av parterna på grund av sina fördelar, däribland en äkthetspresumtion, vilket innebär att en person som åberopar en bestyrkt handling befrias från bevisbördan.

2.7 Är det obligatoriskt att använda ett visst bevismedel för att styrka en omständighet?

Endast skriftliga bevis godtas för att bevisa rättshandlingar till ett värde av över 250 rumänska leu, men det finns vissa undantag när även vittnesmål godtas. Så länge en handling i bestyrkt form inte visar sig vara förfalskad ger den avgörande bevis, i förhållande till alla personer, på de faktiska omständigheter som personligen konstaterades av den person som bestyrkte handlingen i enlighet med lagstiftningen. Men partsutsagor som dokumenteras i en bestyrkt handling utgör endast bevis tills de motbevisas.

Om rätten efter eget godtycke kan göra presumtioner får rätten endast lita på dem om de har en sådan vikt och styrka att det påstådda sakförhållandet görs troligt. Sådana presumtioner får endast godtas om vittnesmål tilläts enligt lag.

2.8 Är vittnen enligt lag skyldiga att avge vittnesmål?

Se svaret på fråga 2.11.

2.9 I vilka fall kan de vägra att vittna?

I civilprocesslagen föreskrivs det inte några grunder för ett vittnes vägran att vittna. Det anges bara vilka personer som inte kan höras som vittnen och vilka personer som är undantagna från vittnesplikten. Se svaret på fråga 2.11.

2.10 Kan en person som vägrar att vittna straffas eller tvingas att avge vittnesmål?

Ett vittne som inte inställer sig eller vägrar att vittna döms till vite av rätten. Om ett vittne uteblir efter en första kallelse får rätten besluta om att personen ska hämtas till domstolen (*mandat de aducere*). I akuta fall får rätten även utfärda ett sådant beslut inför den första förhandlingen.

Om en person uteblir eller vägrar att svara på frågor får rätten tolka detta som ett fullständigt medgivande eller endast inledande bevis till förmån för den part som föreslog att vittnet skulle kallas.

2.11 Finns det personer som inte får höras som vittnen?

Följande kan inte vara vittnen: blodsförvanter eller släktingar genom äktenskap upp till och med tredje släktled, makar, tidigare makar, förlovade eller sambor, personer som har ett fientligt förhållande eller intresseförhållande till någon av parterna, personer som är föremål för ett domstolsbeslut som berövar dem rätten att förvalta sin egendom (*sub interdicție judecătorească*) och personer som har fällits för mened. I processer som rör släktskap, äktenskapsskillnad och andra familjerelationer får rätten höra blodsförvanter eller släktingar genom äktenskap, med undantag av avkomlingar.

Följande är undantagna från vittnesplikten:

Präster, läkare, farmaceuter, advokater, notarius publicus, utmätningsmän, medlare, barnmorskor och sjuksköterskor samt andra yrkesgrupper som enligt lag är bundna av tystnadsplikt, när det gäller omständigheter som de har fått reda på inom ramen för sin yrkesutövning, även efter att de har upphört med verksamheten.

Domare, åklagare och offentliga tjänstemän, även efter att de har upphört med sin yrkesverksamhet, när det gäller omständigheter som de har fått reda på under sin tjänsteperiod.

Personer som genom sina svar skulle utsätta sig själva, sina släktingar, sin make/maka, tidigare make/maka osv. för lagföring eller vanära.

2.12 Vad är domstolens och parternas respektive roller vid vittnesförhör? När får ett vittne höras med tekniska hjälpmedel, till exempel videokonferens eller andra medier?

Rätten kallar vittnen och avgör i vilken ordning de ska höras. Innan vittnet hörs identifieras vederbörande och får avlägga ed. Varje vittne ska höras separat. Vittnet besvarar först frågor från rättens ordförande och därefter, med ordförandens tillstånd, frågor från den part som föreslog vittnet och från motparten. Ett vittne som inte kan inställa sig i rätten får höras på den ort där vittnet befinner sig.

Det saknas lagbestämmelser om ljud- eller videoinspelningar av vittnesmål, men sådana inspelningar är godtagbara. De får därefter skrivas ut på begäran av en berörd part i enlighet med lagstiftningen.

3 Bevisvärdering

3.1 Om en part har skaffat fram bevisning på ett otillåtet sätt, hindrar det domstolen från att lägga den till grund för domen?

Om den part som har lämnat in en handling insisterar på att använda den även om det påstås att den är förfalskad och detta påstående inte har dragits tillbaka, och om det finns tecken på vem som har förfalskat handlingen eller hjälpt till med detta, får rätten skjuta upp rättegången och direkt översända den påstått förfalskade handlingen till ansvarig åklagarmyndighet, med en rapport som utarbetats för detta ändamål, för att förfalskningen ska utredas. Om straffrättsliga åtgärder inte kan vidtas eller fortsätts utredas tvistemålsdomstolen själv förfalskningen.

Å andra sidan dömer rätten ut vite för den som i ond tro bestrider innehållet eller underskriften i en handling eller en ljud- eller videoinspelnings äkthet.

Vid bedömningen av vittnesutsagor tar rätten hänsyn till vittnens ärlighet och under vilka omständigheter de fick reda på de sakförhållanden som beskrivs i utsagan. Om rätten misstänker att ett vittne har gjort sig skyldigt till mened eller mutats i förfarandet utarbetar den en rapport och hänskjuter saken till ansvarig åklagarmyndighet.

3.2 Kan en partsutsaga användas som bevisning?

Om någon av parterna erkänner ett faktum som motparten använde som grund för stämningsansökan eller svaromål kan medgivandet användas som bevisning. Ett medgivande som görs i rätten utgör fullständig bevisning mot den person som gjorde medgivandet. Rätten måste ta hänsyn till hela medgivandet och kan inte avskilja delar av det, såvida de inte avser skilda omständigheter utan samband med varandra. Medgivanden utanför domstol kan fritt bedömas av rätten. De omfattas av kraven på tillförlitlighet och bevisupptagning som gäller annan bevisning enligt allmän lag. Rätten kan gå med på att kalla en av parterna till förhör om deras egna handlingar, om detta är relevant för ett beslut i målet.

Relevanta länkar

<http://www.just.ro/>

Senaste uppdatering: 27/11/2018

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.